

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 3Tos/80/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8122012712
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 06. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Hargaš
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2023:8122012712.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Hargaša a sudcov JUDr. Michala Eliaša a Mgr. Jána Odnogu v trestnej veci navrhovateľa A. B., nar. X.X.XXXX v C., bytom C. D. XX, na vyslovenie účasti navrhovateľa na súdnej rehabilitácii vo vzťahu k odsúdeniu Vojenským obvodovým súdom Prešov zo dňa 24.11.1987, sp. zn. 3T/185/87 a s tým súvisiacim odňatím slobody od 19.10.1987 do 28.10.1988, na neverejnom zasadnutí dňa 28. júna 2023, prejednal sťažnosť navrhovateľa proti uzneseniu Okresného súdu Prešov zo dňa 20. apríla 2023, sp.zn. 41Nt/25/2022 a takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sa sťažnosť navrhovateľa zamietá, pretože nie je dôvodná.

odôvodnenie:

Uznesením Okresného súdu Prešov zo dňa 20. apríla 2023, sp.zn. 41Nt/25/2022, bolo rozhodnuté tak, že podľa § 33 ods. 1, 2 zákona číslo 119/1990 Zb. sa zamietá návrh na vyslovenie, že navrhovateľ A. B. je účastný súdnej rehabilitácie vo vzťahu k nezákonnému odňatiu slobody od 19. októbra 1987 do 28. októbra 1988 na základe rozsudku (bývalého) Vojenského obvodového súdu Prešov zo dňa 24.11.1987, sp. zn. 3T/185/87.

Proti tomuto uzneseniu podal sťažnosť obhajca navrhovateľa do zápisnice o verejnom zasadnutí ihneď po vyhlásení uznesenia. Následne obhajca sťažnosť písomne odôvodnil.

V dôvodoch podanej sťažnosti obhajca namietal, že okresný súd rozhodoval podľa § 33 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. Konania podľa § 33 ods. 1 a 2 zákona č. 119/1990 Zb. sú návrhovými konaniami, z ktorého dôvodu súd môže rozhodovať len o tom, čo je predmetom návrhu. V danej veci nebol podaný žiadny návrh podľa § 33 ods. 1 uvedeného zákona. A súd napriek tomu rozhodoval i podľa tohto ustanovenia, potom porušil navrhovateľovo právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo na súdnu ochranu podľa čl. 36 Listiny základných práv a slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Súd rozhodoval zároveň podľa § 33 ods. 1 i podľa § 33 ods. 2 uvedeného zákona, tak sa dopustil vnútornej rozporuplnosti vo svojom rozhodovaní, pretože ide o 2 rôzne typy konania, ktoré nie je možné zmiešavať a viesť jedno konanie podľa oboch týchto ustanovení. Pretože ide o návrhové konanie, je súd povinný postupovať podľa toho ustanovenia, ktoré je označené v návrhu.

V napadnutom uznesení sa uvádza, že podľa § 33 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. bolo možné požiadať o pokračovanie v trestnom konaní a podľa § 6 ods. 1 uvedeného zákona o prieskumné konanie, a to v oboch prípadoch do 2 rokov odo dňa účinnosti zákona, teda do 30.6.1992. Žiadny takýto návrh v uvedenej lehote nebol podaný, a tak uplynula zákonná prekluzívna lehota k podaniu návrhu na súdnu rehabilitáciu. K tomu navrhovateľ uvádza, že nepodával žiadnu žiadosť o pokračovanie trestného stíhania podľa § 33 ods. 1 uvedeného zákona a ani návrh na prieskumné konanie podľa § 6 uvedeného

zákona. Súd zamietol niečo, čo nebolo predmetom návrhu. Opäť ide o porušenie práv navrhovateľa na spravodlivý proces.

Obhajoba ďalej uviedla, že ustanovenie § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. nemá žiadnu lehotu na podanie návrhu. Tento svoj názor oprel o rozhodnutia Ústavného súdu ČR zo dňa 24.4.2017, sp. zn. I. ÚS 262/17 a zo dňa 24.7.2013, sp. zn. IV. ÚS 2853/12. K tomu, ako nazerať na to, keby súd po predchádzajúcom zrušení rozsudku podľa všeobecných predpisov pre trestné konanie odoprel vysloviť účasť na súdnej rehabilitácii podľa § 33 ods. 2 zákona č. 119/1992 Zb., sa vyslovil Ústavný súd ČR vo svojom náleze zo dňa 23.10.2007, sp. zn. I. ÚS 1966/07. K tomu navrhovateľ dodal, že podľa rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 20.8.2009, sp. zn. 4So 143/2008, je neprípustné, aby sa zákony vydané v spoločnom štáte vykladali v jednom nástupníckom štáte (ČR) v prospech poškodených a v druhom nástupníckom štáte (SR) v ich neprospech, a to za situácie, keď oba štáty sú členmi Európskej únie.

Problematikou práva na odopretie vojenskej služby z dôvodov svedomia a náboženského vyznania sa v posledných rokoch obsiahlo zaoberal Európsky súd pre ľudské práva. Obhajoba poukázala na rozhodnutia vo veciach E. F., sp. zn. 23459/03, G. H., sp. zn. 43965/04, I. F., sp. zn. 37819/03, J. K., sp. zn. 37821/03, L. M., sp. zn. 2560/07, N. O. O. a spol., sp. zn. 14017/08. Aplikáciu týchto rozhodnutí ESĽP na pomery Slovenskej republiky riešil Ústavný súd v uznesení zo dňa 13.3.2014, IV ÚS 161/2014. V tomto rozhodnutí ústavný súd uviedol, že v rozhodnutí vo veci F. H. odkazuje na rezolúciu Komisie pre ľudské práva č. 2004/35 z 19.4.2004. V predmetnej rezolúcii komisia vyzvala štáty, ktoré tak ešte neurobili, aby prehodnotili svoje aktuálne právne poriadky a prax, týkajúcu sa výhrady svedomia voči vojenskej službe vo svetle rezolúcie 1998/77... Komisia tiež povzbudzuje štáty, aby prehodnotili udelenie a efektívnu implementáciu amnestií a reštitúcií práv v právnom poriadku a praxi pre tých, ktorí odmietli vykonať vojenskú službu z dôvodu výhrady svedomia. Uvedené odporúčanie vyjadruje názor, že na odstránenie dôsledkov kriminalizácie odmietnutia výkonu vojenskej služby z dôvodu svedomia alebo náboženského presvedčenia je spravidla potrebné aplikovať zvláštne právne inštitúty – amnestie alebo rehabilitácie... V našom právnom poriadku podobným zvláštnym právnym nástrojom bol zákon č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii v znení neskorších predpisov. K uvedenému obhajoba zaujala názor, že ústavný súd nehovorí, ktoré konkrétne ustanovenie zákona č. 119/1990 Zb. by malo byť použité. Nejaké ustanovenie musí byť použiteľné, pretože inak by odkaz na tento zákon nemal zmysel ako návod pre aplikáciu rozhodnutia ESĽP zo dňa 7.7.2011 vo veci E. F.. Obhajoba poukázala na to, že v minulosti bolo v obdobných prípadoch návrhom navrhovateľov vyhovené s uvedením konkrétnych spisových značiek a mien v 44 prípadoch, vedených na Okresnom súde Bratislava I, v 3 prípadoch vedených na Okresnom súde Banská Bystrica, v 4 prípadoch vedených na Okresnom súde Košice I, v 3 prípadoch vedených na Okresnom súde Prešov a v 3 prípadoch vedených na Krajskom súde v Trenčíne. Obdobne bola vyslovená účasť na súdnej rehabilitácii v prípade stoviek porovnateľných prípadov v Českej republike. Ak by teda bola upretá navrhovateľovi účasť na súdnej rehabilitácii, došlo by i k porušeniu čl. 1 Listiny základných práv a slobôd, teda k porušeniu práva na rovnosť osôb v porovnateľnom postavení. Preto navrhovateľ navrhuje, aby nadriadený súd zrušil napadnuté uznesenie a návrhu vyhovel.

Krajský súd v Trenčíne, ako nadriadený súd, na neverejnom zasadnutí podľa § 192 ods. 1 písm. a/, b/ Tr.por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, ako aj konanie predchádzajúce tomuto výroku. Na základe svojej prieskumnej povinnosti dospel k záveru, že sťažnosť obhajcu navrhovateľa nie je dôvodná.

Na základe preskúmania postupu konania predchádzajúceho vydaniu napadnutého uznesenia krajský súd nezistil existenciu chýb procesného charakteru, ktoré by samé osebe boli dôvodom na zrušenie napadnutého uznesenia. Krajský súd v konečnom dôsledku konštatuje, že v dôvodoch sťažnosti nie je ani namietaná existencia takýchto procesných chýb.

Pokiaľ ide o správnosť a zákonnosť napadnutého uznesenia, v prejednávanej veci sa navrhovateľ podaným návrhom domáha, aby súd v trestnom konaní rozhodol, že navrhovateľ je v celom rozsahu účastný súdnej rehabilitácii pokiaľ ide o jeho odsúdenie (bývalým) Vojenským obvodovým súdom Prešov zo dňa 24.11.1987, sp. zn. 3T/185/87 a s tým súvisiace odňatie slobody od 19.10.1987 do 28.10.1988.

V súvislosti s prejednávanou vecou krajský súd považuje za potrebné poukázať na nasledovné:

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 119/1990 Zb., ak nie je uvedené inak) účelom zákona je zrušiť odsudzujúce súdne rozhodnutia za činy, ktoré v rozpore s princípmi demokratickej spoločnosti rešpektujúcej občianske politické práva a slobody zaručené ústavou a vyjadrené v medzinárodných dokumentoch a medzinárodných právnych normách zákon označoval za trestné, umožniť rýchle preskúmanie prípadov osôb takto protiprávne odsúdených v dôsledku porušovania zákonnosti na úseku trestného konania, odstrániť neprimerané tvrdosti v používaní represie, zabezpečiť neprávom odsúdeným osobám spoločenskú rehabilitáciu a primerané hmotné odškodnenie a umožniť zo zistených nezákonností vyvodiť dôsledky proti osobám, ktoré platné zákony vedome alebo hrubo porušovali. V súvislosti s aplikáciou príslušných ustanovení zákona č. 119/1990 Zb. krajský súd považuje za nutné zdôrazniť účel tohto zákona, vymedzený v ustanovení § 1 ods. 1. Týmto ustanovením zákonodarca rámcovo stanovil postup, akým sa má dosiahnuť súdna náprava nezákonností zo strany štátu voči dotknutým osobám. Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že podmienkou odškodnenia dotknutých osôb je (1.) zrušenie odsudzujúcich rozhodnutí, (2.) nové preskúmanie prípadov osôb protiprávne odsúdených v trestnom konaní, v rámci ktorého (3.) sa odstránia neprimerané tvrdosti represie. Až na základe výsledkov nového preskúmania vecí a nového rozhodnutia v trestnom konaní môže potom nastúpiť (4.) zabezpečenie spoločenskej rehabilitácie a hmotného odškodnenia neprávom odsúdených osôb. Táto zákonom stanovená postupnosť krokov, podrobne upravených v ustanoveniach § 2 až § 28 zákona č. 119/1990 Zb., podľa názoru krajského súdu vyjadruje jednoznačnú a s ústavou, ako aj s medzinárodnými zmluvami súladnú vôľu zákonodarcu, ako sa má realizovať súdna rehabilitácia dotknutých osôb podľa uvedeného zákona.

Základná úprava zákona č. 119/1990 Zb. (viď druhý až siedmy oddiel) sa týka výlučne prípadov, v ktorých došlo k právoplatnému odsúdeniu dotknutých osôb. S poukazom na ustanovenie § 24 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. sa až nové právoplatné konečné rozhodnutie v trestnej veci stáva podkladom k uplatneniu nárokov na odškodnenie postupom podľa zákona č. 58/1969 Zb. S poukazom na uvedené a na čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky je nutné rozlišovať, o akých otázkach v súvislosti s aplikáciou zákona č. 119/1990 Zb. má právomoc rozhodovať súd v trestnom konaní, súd v civilnom procese a aké konkrétne rozhodnutia umožňuje vydať súdom uvedený zákon.

S poukazom na uvedené krajský súd považuje za potrebné konštatovať, že ustanovenia § 33 ods. 1, 2 zákona č. 119/1990 Zb. predstavujú benefit zo strany zákonodarcu nad rámec účelu tohto zákona, vymedzeného v § 1 ods. 1. Podľa názoru krajského súdu zákonodarca ustanoveniami § 33 ods. 1, 2 zákona č. 119/1990 Zb. znovu otvoril možnosť obetiam trestného stíhania, ktoré bolo zastavené (§ 33 ods. 1) a obetiam svojvôle vtedajších štátnych orgánov mimo rámec trestného stíhania (§ 33 ods. 2) nanovo sa domáhať satisfakcie za vzniknutú ujmu, ktoré právo na satisfakciu týmto obetiam patrilo a mohli ho aj využiť podľa platného právneho poriadku, účinného v čase vzniku ujmy týmto obetiam. V tejto súvislosti krajský súd považuje za potrebné dodať, že každá právna úprava náhrady škody za väzbu v dobe vymedzenej zákonom č. 119/1990 Zb. obsahovala priznanie nároku na náhradu škody za väzbu, ak bolo trestné stíhanie zastavené alebo obvinený bol oslobodený spod obžaloby.

Keďže zákon č. 119/1990 Zb. je zákonom súladným s ústavou (viď vyvrátiteľná zákonná fikcia súladu zákona s ústavou, pokiaľ ústavný súd nevysloví neústavnosť), je podľa názoru krajského súdu základnou povinnosťou súdu v zmysle čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupovať striktnie podľa ustanovení uvedeného zákona. Ak zistené skutkové okolnosti prípadu sú subsumovateľné pod konkrétne ustanovenie uvedeného zákona, je neprípustné aplikovať iné normatívne ustanovenie alebo používať analógiu.

Z vykonaného dokazovania okresný súd správne ustálil, že trestná vec A. B., vedená na bývalom Vojenskom obvode súde Prešov pod sp. zn. 3T/185/87, sa týkala trestného stíhania navrhovateľa pre trestný čin nenastúpenia služby v ozbrojených silách podľa § 269 ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. V uvedenom trestnom stíhaní bol navrhovateľ právoplatne odsúdený rozsudkom bývalého Vojenského obvodového súdu Prešov zo dňa 24.11.1987, sp. zn. 3T/185/87, na trest odňatia slobody nepodmienečne vo výmere 16 mesiacov. Správne je aj skutkové zistenie, podľa ktorého uznesením Okresného súdu Prešov zo dňa 14.10.2020, sp. zn. 41Nt/17/2020, bolo právoplatne rozhodnuté o povolení obnovy konania vo veci vedenej na bývalom Vojenskom obvode súde Prešov pod sp. zn. 3T/185/87 za súčasného zrušenia odsudzujúceho rozhodnutia. Uznesením Okresného súdu Prešov zo dňa 5.5.2021, sp. zn. 1Tv/2/2020, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 1.7.2021, bolo rozhodnuté o zastavení trestného stíhania navrhovateľa podľa § 241 ods. 1 písm. c) v spojení s § 215 ods. 1 písm.

h) Tr. por. pre skutok spáchaný 2.10.1987 a obžalobou právne posúdený ako trestný čin nenastúpenia služby v ozbrojených silách podľa § 269 ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb., pretože zanikla trestnosť činu.

Z hľadiska aplikácie zákona č. 119/1990 Zb. na prejednávany prípad je nepochybné, že nadobudnutie účinnosti uvedeného zákona dňa 1.7.1990 poskytlo účinný právny prostriedok navrhovateľovi k dosiahnutiu účelu zákona podľa § 1 zákona č. 119/1990 Zb. vo vzťahu k jeho právoplatnému odsúdeniu rozsudkom bývalého Vojenského obvodového súdu Prešov zo dňa 24.11.1987, sp. zn. 3T/185/87. Týmto účinným právnym prostriedkom bola možnosť podania návrhu na vykonanie prieskumného konania v trestnom konaní podľa § 4 a nasledujúcich zákona č. 119/1990 Zb., keďže v danom prípade išlo o trestný čin, uvedený v § 4 ods. 1 písm. c) uvedeného zákona. Zákonodarca na podanie návrhu na vykonanie prieskumného konania v ustanovení § 6 uvedeného zákona ustanovil prekluzívnu lehotu dvoch rokov od účinnosti zákona (od 1.7.1990) s možnosťou navrátenia zmeškania uvedenej prekluzívnej lehoty z dôležitých dôvodov najneskôr do troch rokov od účinnosti zákona (§ 6 ods. 1, 2). Navrhovateľ v tomto konaní nielenže neosvedčil, ale ani netvrdil, že oprávnenou osobou v prekluzívnej lehote podľa § 6 zákona č. 119/1990 Zb. by bol podaný návrh na prieskumné konanie vo veci vedenej pred bývalým Vojenským obvodovým súdom Prešov pod sp. zn. 3T/185/87.

Z obsahu vykonaného dokazovania vyplýva, že v čase nadobudnutia účinnosti zákona č. 119/1990 Zb. v prípade navrhovateľa neboli splnené zákonné podmienky na konanie z úradnej povinnosti podľa druhého oddielu uvedeného zákona (Zrušenie rozhodnutí zo zákona), keďže trestný čin nenastúpenia služby v ozbrojených silách podľa § 269 ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. sa nenachádza medzi deliktmi, taxatívne vymenovanými v ustanovení § 2 zákona č. 119/1990 Zb. Z uvedeného teda vyplýva, že z hľadiska zákonom č. 119/1990 Zb. vymedzenej právomoci súdov v trestnom konaní v čase nadobudnutia účinnosti tohto zákona v trestnej veci proti navrhovateľovi, vedenej na bývalom Vojenskom obvodovom súde Prešov pod sp. zn. 3T/185/87, existovalo právoplatné odsudzujúce rozhodnutie, voči ktorému mohol byť v trestnom konaní naplnený účel podľa § 1 zákona č. 119/1990 Zb., teda zrušenie odsudzujúceho súdneho rozhodnutia proti navrhovateľovi a odstránenie prípadných neprimeraných tvrdomostí právoplatného odsudzujúceho rozhodnutia. Z obsahu vykonaného dokazovania vyplýva, že márnym uplynutím prekluzívnej lehoty podľa § 6 zákona č. 119/1990 Zb. na podanie návrhu na vykonanie prieskumného konania zanikla právna možnosť dosiahnuť účel uvedeného zákona vo vzťahu k trestnému stíhaniu navrhovateľa vo veci vedenej pred bývalým Vojenským obvodovým súdom Prešov pod sp. zn. 3T/185/87. Preto sa krajský súd nemôže stotožniť s názorom navrhovateľa v dôvodoch sťažnosti o porušení jeho základného práva na súdnu ochranu vo vzťahu k jeho nároku na podklade zákona č. 119/1990 Zb.

V súvislosti s právomocou súdu konať a rozhodovať v trestnom konaní podľa ustanovení zákona č. 119/1990 Zb. v prípade existencie trestného stíhania, ale neexistencie právoplatného odsudzujúceho rozhodnutia, krajský súd poukazuje na to, že v takýchto prípadoch bola súdom v trestnom konaní zverená právomoc konať a rozhodnúť iba podľa ustanovenia § 33 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. Uvedené ustanovenie poskytlo oprávneným osobám právo požiadať, aby sa pokračovalo v trestnom stíhaní, ak bolo trestné stíhanie zastavené alebo prerušené. Zákonodarca uvedeným ustanovením dal možnosť poškodeným osobám v prípade zastaveného alebo prerušeného trestného stíhania k 1.7.1990, teda k momentu nadobudnutia účinnosti uvedeného zákona, dosiahnuť získanie oslobodzujúceho rozsudku, ako nevyhnutného podkladu pre odškodnenie podľa § 23 ods. 3 uvedeného zákona. Tento právny záver vyplýva aj z obsahu prechodných ustanovení § 30 zákona č. 119/1990 Zb., upravujúcich postup v prebiehajúcich konaniach o mimoriadnych opravných prostriedkoch k momentu účinnosti uvedeného zákona. V ustanovení § 33 ods. 1 uvedeného zákona zákonodarca limitoval možnosť využitia tohto práva poškodených prekluzívnou lehotou do dvoch rokov od účinnosti tohto zákona.

Pokiaľ ide o ustanovenie § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb., toto ustanovenie predpokladá situáciu, keď došlo k nezákonnému zbaveniu osobnej slobody alebo majetku v súvislosti s trestnými činmi, uvedenými v § 2 a § 4 uvedeného zákona, aj keď sa nezačalo trestné stíhanie. Z hľadiska posúdenia otázky právomoci súdu v trestnom konaní konať a rozhodnúť podľa § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. je nutné konštatovať, že ak nedošlo k začatiu trestného stíhania, v rámci trestného konania podľa ustanovení uvedeného zákona nemôže prichádzať do úvahy obdobná aplikácia ustanovení o zrušení právoplatných odsudzujúcich rozhodnutí zo zákona a ani aplikácia ustanovení upravujúcich zrušenie právoplatných odsudzujúcich rozhodnutí v prieskumnom konaní. Do úvahy prichádza jedine konanie a rozhodovanie

o odškodnení podľa šiesteho oddielu zákona č. 119/1990 Zb., spadajúce do právomoci súdu v civilnom procese. Z hľadiska právomoci súdu konať a rozhodovať podľa zákona č. 119/1990 Zb. krajský súd považuje za nutné zdôrazniť, že riešenie otázok odškodnenia v zmysle ustanovení šiesteho oddielu uvedeného zákona je zverené súdom v rámci návrhového civilného procesu.

Pokiaľ ide o námietky obhajoby, že súd v tomto trestnom konaní rozhodoval aj podľa § 33 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb., hoci sa navrhovateľ sa podaným návrhom v tomto trestnom konaní výslovne domáhala aplikácie ustanovení zákona č. 119/1990 Zb. na podklade § 33 ods. 2 tohto zákona, podľa právneho názoru krajského súdu okresný súd v súlade s ustanovením 62 ods. 1 Tr. por. správne ustálil, že z hľadiska aplikácie ustanovení zákona č. 119/1990 Zb. súdom v trestnom konaní zistené nepochybné skutkové okolnosti súčasného stavu trestného stíhania navrhovateľa v tomto trestnom konaní oprávňujú súd posudzovať splnenie zákonných podmienok aj podľa 33 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. Je tomu tak preto, že voči navrhovateľovi sa viedlo trestné stíhanie pre trestný čin uvedený v § 4 zákona č. 119/1990 Zb. a toto trestné stíhanie bolo právoplatne zastavené v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 1Tv/2/2020. Aktuálny stav výsledku trestného stíhania navrhovateľa je podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky podkladom pre určenie, o čom a akým spôsobom môže súd konať a rozhodovať v trestnom konaní alebo civilnom procese podľa ustanovení zákona č. 119/1990 Zb. Ako bolo už vyššie uvedené, stav trestného stíhania (právoplatné zastavenie trestného stíhania) nedáva podklad ku konaniu a rozhodovaniu súdu v trestnom konaní podľa § 2 ods. 2 (zrušenie právoplatných odsudzujúcich rozhodnutí zo zákona) a ani podľa § 14 a nasl. (zrušenie právoplatných odsudzujúcich rozhodnutí v prieskumnom konaní) zákona č. 119/1990 Zb. Z uvedených dôvodov v tomto prípade okresnému súdu v trestnom konaní zákon č. 119/1990 Zb. zveroval právomoc posudzovať návrh navrhovateľa aj z hľadiska naplnenia zákonných podmienok podľa § 33 ods. 1 tohto zákona. Preto krajský súd nepovažoval za dôvodnú sťažnostnú námietku, že súd o návrhu navrhovateľa v tomto trestnom konaní rozhodoval aj podľa § 33 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb.

Vychádzajúc z obsahu ustanovenia § 33 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. v prejednávanom prípade na podklade návrhu navrhovateľa bol okresný súd zákonom zmocnený posudzovať v tomto trestnom konaní tiež to, či sú v danom prípade splnené zákonné podmienky na pokračovanie právoplatne zastaveného trestného stíhania navrhovateľa. Okresný súd dospel k správne právne záveru, podľa ktorého návrh navrhovateľa, podaný elektronicky na okresný súd dňa 26.6.2019, bol podaný po uplynutí zákonnej prekluzívnej lehoty dvoch rokov od účinnosti zákona č. 119/1990 Zb.

V súvislosti s uvedeným právnym záverom o uplynutí prekluzívnej lehoty podľa § 33 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. si krajský súd uvedomuje, že vzhľadom na právoplatnosť rozhodnutia o zastavení trestného stíhania navrhovateľa dňa 1.7.2021 v dôsledku právoplatného povolenia obnovy konania rozhodnutím zo dňa 14.10.2020 nebolo objektívne možné dodržať prekluzívnu lehotu na podanie žiadosti, aby sa pokračovalo v trestnom stíhaní. Túto situáciu si však zavinili oprávnené osoby, ktoré v zákonných lehotách nevyužili zákonom poskytnutú možnosť podľa čl. 46 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky domáhať sa svojich práv v návrhovom trestnom konaní podľa § 4 a nasl. zákona č. 119/1990 Zb.

Krajský súd v súvislosti s prejednávaným prípadom poukazuje tiež na to, že platný právny poriadok, účinný v čase právoplatného zastavenia trestného stíhania, poskytoval navrhovateľovi účinný právny prostriedok na odškodnenie za škodu spôsobenú rozhodnutím o väzbe alebo treste aj v prípade zastavenia trestného stíhania. Spory o nároku na náhradu spôsobenej škody rozhodnutím o väzbe alebo treste však nie je oprávnený riešiť súd v trestnom konaní, ale jedine súd v rámci civilného procesu. Preto je pre posúdenie predmetnej trestnej veci nevýznamné, že navrhovateľ osvedčil existenciu sporu medzi navrhovateľom a štátom ohľadne nároku navrhovateľa na náhradu škody voči štátu, uplatneného na podklade právoplatného zastavenia trestného stíhania.

Podľa názoru krajského súdu je správny a zákonný aj výrok napadnutého rozhodnutia v časti aplikácie ustanovenia § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. V prejednávanej veci je nepochybné, že proti navrhovateľovi sa viedlo trestné stíhanie. Preto podľa názoru krajského súdu nie je v danom prípade splnená zákonná podmienka pre aplikáciu uvedeného ustanovenia na prípad navrhovateľa, ktorou zákonnou podmienkou bolo spôsobenie ujmy mimo rámca začatého trestného stíhania.

S poukazom na uvedené ostatnú argumentáciu navrhovateľa nielen v dôvodoch sťažnosti, ale aj v celom tomto trestnom konaní, považoval krajský súd za nevýznamnú pre rozhodnutie v tomto trestnom konaní. Odhliadnuc od toho, že rozhodnutia súdov Českej republiky, na ktoré navrhovateľ poukázal v podanej sťažnosti proti napadnutému uzneseniu, z hľadiska platného právneho poriadku nie sú záväzné na území Slovenskej republiky, krajský súd považuje za potrebné uviesť, že súhlasí s tým, že ustanovenie § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. výslovne neustanovuje žiadnu lehotu. V uvedenom ustanovení uložená povinnosť obdobne použiť ustanovenia uvedeného zákona však znamená povinnosť súdu, či v trestnom konaní alebo civilnom procese, obdobne aplikovať aj zákonné ustanovenia o lehotách. Z hľadiska lehôt podľa ustanovení zákona č. 119/1990 Zb. krajský súd konštatuje, že návrh navrhovateľa v prejednávanom prípade, podaný na Okresný súd Prešov až dňa 26.6.2020, bol podaný po uplynutí všetkých zákonom ustanovených lehôt, upravujúcich povinnosť vykonať prieskumné trestné konanie na návrh oprávnenej osoby podľa zákona č. 119/1990 Zb..

Pokiaľ obhajoba poukazovala na predchádzajúcu súdnu prax všeobecných súdov v obdobných prípadoch, krajský súd považuje za potrebné zdôrazniť, že v konkrétnych prípadoch, na ktoré obhajoba poukázala, sa súdy nezaoberali vyššie uvedenými, podľa názoru tohto senátu pre posúdenie tejto veci podstatnými otázkami. Týmto rozhodnutím tento senát dáva zároveň aj odpoveď na to, prečo sa odklonil od rozhodovacej praxe súdov, na ktorú obhajoba poukázala v dôvodoch podanej sťažnosti.

Tento senát krajského súdu v súvislosti s argumentáciou obhajoby v tomto konaní a jej snahou dosiahnuť odstránenie krívd, ku ktorým podľa jej názoru malo dôjsť v minulosti nerešpektovaním základnej slobody náboženského vyznania, vyjadruje nesúhlas s názorom obhajoby, podľa ktorého medzinárodné zmluvy, týkajúce sa základných práv a slobôd, vylučujú právo štátu aj prostriedkami trestného práva nútiť dotknutú osobu k výkonu vojenskej služby v rozpore s jej náboženským vyznaním. Obhajoba zrejme pri tomto názore zrejme vychádza z čl. 9 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len Dohovor). V tejto súvislosti krajský súd poukazuje na to, že rozhodné odpovede na túto otázku vo vzťahu k odmietaniu vojenskej služby z dôvodov svedomia pred zavedením ustanovenia čl. 15 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd do platného a účinného právneho poriadku podal aj Ústavný súd Slovenskej republiky v dôvodoch svojich uzneseniach zo dňa 13.3.2014, sp. zn. IV. ÚS 161/2014, zo dňa 1.8.2012, sp. zn. III. ÚS 350/2012, s ktorými právnymi závermi sa krajský súd stotožňuje a ktoré dávajú odpovede na to, prečo sa tento senát krajského súdu nestotožňuje s právnymi závermi, z ktorých vychádzajú rozhodnutia, na ktoré poukazuje obhajoba v dôvodoch sťažnosti. Krajský súd k tomu považuje za potrebné dodať nasledovné:

Podľa čl. 4 ods. 2 Dohovoru od nikoho sa nebude vyžadovať, aby vykonával nútené alebo povinné práce.

Podľa čl. 4 ods. 3 písm. b) Dohovoru za „nútenú alebo povinnú prácu“ sa na účely tohto článku nepovažuje služba vojenského charakteru alebo v prípade osôb, ktoré odmietajú vojenskú službu z dôvodov svedomia v krajinách, kde sa takéto odmietanie vojenskej služby uznáva (!!!), iná služba vyžadovaná namiesto povinnej služby (obdobne viď aj čl. 8 ods. 2, 3 písm. c/ ii/ Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, čl. 9 ods. 1, 2 písm. b/ Listiny základných práv a slobôd).

K citovaným ustanoveniam krajský súd považuje za potrebné uviesť, že na základe jednoduchého jazykového výkladu „a contrario“ čl. 4 ods. 2, 3 písm. b) Dohovoru možno bez akýchkoľvek pochybností vyvodiť záver, podľa ktorého každá z vysokých zmluvných strán má právo na základe zákona nútiť občanov ku službe vojenského charakteru, ktorou je aj povinná vojenská služba a iba ak sa vysoká zmluvná strana rozhodne uznávať odmietnutie výkonu vojenskej služby z dôvodov svedomia (vrátane náboženského), je oprávnená nútiť takéto osoby len k výkonu inej služby namiesto povinnej vojenskej služby. Uvedené ustanovenia teda podľa názoru krajského súdu nedávajú vysokým zmluvným stranám žiadne normatívne podmienky, ktoré by ich limitovali v možnosti rozhodnúť sa, či odmietanie vojenskej služby z dôvodu svedomia budú uznávať alebo nie. Posúdenie tejto otázky je na zodpovednej úvahe vysokých zmluvných strán, determinovanej vyhodnotením medzinárodnej situácie (aj na základe utajovaných informácií a analýz bezpečnostných hrozieb vo vzťahu k zabezpečeniu obrany štátu – viď. napr. súčasná bezpečnostná situácia v Európe, ktoré informácie v zásade podliehajú štátnemu tajomstvu) vo vzťahu k plneniu si jednej z najzákladnejších funkcií štátu, ktorou je zabezpečenie obrany a územnej celistvosti štátu. Vysoké zmluvné strany teda ani na základe medzinárodných zmlúv, platných a účinných v súčasnosti nemajú právnu povinnosť uznávať odmietanie vojenskej služby z dôvodov svedomia a je len na ich slobodnej vôli, či takéto odmietanie vojenskej služby budú alebo nebudú

uznávať. Tomuto zodpovedá aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá aj v rozhodnutiach, na ktoré poukázala obhajoba v dôvodoch sťažnosti, len vyzýva štáty, aby prehodnotili aktuálne právne poriadky, týkajúce sa výhrady svedomia vo vzťahu k vojenskej službe.

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. nadriadený orgán zamietne sťažnosť, ak nie je dôvodná. Keďže s poukazom na vyššie uvedené krajský súd dospel k záveru, že sťažnosť navrhovateľa nie je dôvodná, bolo rozhodnuté tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté hlasmi členov senátu v pomere 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu zákon nepripúšťa žiadny ďalší riadny opravný prostriedok.